

Snaha České lékárnické komory pomoci byla a je, ale...

„Budíme zodpovědní, prosím!“

Richard Kozohorský, autor rozhovoru, foto z archivu Hany Novotné

▶ Je neviditelný, neslyšitelný. Nelze ho nahmatat, a když brutálně napadne, necítíme jeho pachut' možná i desítky hodin. O to je nebezpečnější, záluďnější, krutější.

KORONAVIRUS.

Jeho mnohamiliónová armáda nás přepadla za bílého dne – ale můžeme tvrdit, že bez varování? Neměli jsme zprávy o jeho invazi už někdy v prosinci loňského roku a nebyli následně neko-
nečné týdny uváděni v omyl?

Píšu tyto úvodní věty k rozhovoru s paní magistrou Hanou Novotnou, provozovatelkou velkopopovické lékárny, 18. března 2020. Ministerstvo zdravotnictví má konečně v rukou 150 000 rychlotesterů dovezených z Číny. Očekávané roušky v počtu 30 miliónů kusů zpoza Velké čínské zdi mají dorazit až v neděli dvadecátého března. Přes obdivuhodné úsilí a vynalézavost převážně žen napříč společenským spektrem při výrobě často vskutku roztomile originálních modelů roušek je jich k uvedenému datu stále nedostatek. Přesto vláda nařizuje od půlnoci na 19. března jejich povinné nošení. Týká se to nás všech bez výjimky a všude. Kromě pohybu u kuchyňské linky nebo v křesle u televize.

▶ **Nouzový stav. Jak dalece tato dosud nepoznaná situace poznamenala vás osobně, paní magistro?**

HN: „Utvdila jsem se v tom, že nic není definitivní.“

▶ **Pro nebyvalý zájem občanů o návštěvu lékáren a v rámci rapidně rozšiřujících se restrikcí jsem se rozhodl**

vést s vámi náš rozhovor e-mailem. Je 18. března, takže se vás ptám – roušku, kterou jistě nosíte, jste si vyrobila vlastnoručně?

HN: „Naštěstí se nám podařilo asi před měsícem pár balení roušek a respirátorů nakoupit, většinu jsme poskytly našim klientům. Pár jsem si nechala pro personál, vystačíme asi ještě tak 5 dní. Venku nosím roušku, kterou mi ušila dcera.“

▶ **Jak se vůbec stát stará o své lékárníky? Je si bezpochyby velmi dobře vědom, že i na něm závisí mimo jiné i fungování celého systému zdravotní péče.**

HN: „Stát nám k vámi uvedenému datu neposkytl nic. Několikrát denně sleduji informace na webu Středočeského kraje a Ministerstva zdravotnictví. Podle rozdělovacího klíče jsou lékárníci na posledním místě. Česká lékárnická komora měla snahu nějaké respirátory zajistit, ale nepodařilo se.“

„Musím poděkovat svým kolegyním za skvělý přístup a s jakým nasazením se snaží vše zvládat.“

▶ **Pozdě večer (onoho 18. března – pozn. aut.) hovořil v České televizi pan Aleš Krebs, předseda České lékárnické komory, a vysekl lékárníkům hlubokou poklonu za statečnost, na obličej roušku domácí výroby... Situaci v lékárnách označil za kritickou. Jaká je situace ve vaší lékárně?**

Osobnost: Mgr. Hana Novotná

> Pochází z Velkých Popovic

> Vystudovala Farmaceutickou fakultu UK v Hradci Králové

> Záluby: vnučka, zahrada, cestování, kolo, lyže

HN: „Provoz lékárny pro pacienty zatím není omezen. Ještě před vyhlášením nouzového stavu jsme požádaly pacienty, aby předávali identifikátory e-receptů pouze prostřednictvím papírových průvodků, nadiktováním nebo naskenováním bez dotyku mobilních telefonů. Vyčlenily jsme v lékárně tzv. špinavou (expediční) a čistou (laboratoř) zónu. Dodavatelé nemají do lékárny přístup, zboží předávají ve dveřích. Zvýšily jsme frekvenci dezinfekce povrchů a podlah, samozřejmě dodržujeme hygienická pravidla. Informujeme klienty o mimořádných opatřeních vlády a snažíme se je naplňovat. Nová situace klade zvýšené nároky na nás všechny. Musím poděkovat svým kolegyním za skvělý přístup a s jakým nasazením se snaží vše zvládat.“

▶ **Mediální tlak na naše občany je enormní. Ať člověk chce nebo ne, vyvolává v něm nejistotu, až úzkost, řekl bych. Neměli bychom k očekávané ohleduplnosti a solidaritě zapojit i rozum?**

HN: „Mít strach je normální, neměl by nás však pohltil. Tato situace je pro nás všech-“

ny nová. Musíme se jí postavit čelem, udělat vše, co je v našich silách, a hlavně chovat se zodpovědně k sobě a svému okolí.“

► **Přesto – vyvolává ve vás současná situace strach? Lékaři, lékárníci, pokladní ve fungujících obchodech či poštáci, vy všichni stojíte obnaženi na strategických barikádách.**

HN: „Takové riziko k naší profesi patří. Víc se bojím o své blízké.“

„Za normální situace je blízký kontakt s pacientem/klientem přínosný, zakládám si na osobním přístupu.“

► **Virus nevirus, považují vaši profesi odjakživa za rizikovou. Mezi vámi a „prskajícími“ pacienty je ani ne metr široký pult. Jsou lékárny takřkajíc za sklem... Nebylo by to bezpečnější?**

HN: „Za normální situace je blízký kontakt s pacientem/klientem přínosný, zakládám si na osobním přístupu a přes skleněnou bariéru by to asi nešlo. Dnes jsem však objedнала plastovou desku s okénkem, kterou budeme dočasně používat.“

► **O rouškách už byla řeč. Na respirátory se raději neptám.**

HN: „Ani respirátory nemáme.“

„Naši pacienti dodržují pokyny, při čekání většinou vtipkují.“

► **Venku postává po většinu dne fronta, protože vaši občané ukázněně stojí v předpisových odstupech. Na dveřích máte uvedeno „Vstupujte jednotlivě“. Registrujete změnu v chování klientů? Jsou nervózní, podráždění, bojí se?**

HN: „Změna v chování zákazníků určitě nastala, spíš k lepšímu. Naši pacienti dodržují pokyny, při čekání většinou vtipkují. Často nás povzbuzují, drží nám palce, přejí pevné nervy a zdraví. Dokonce nám přinesli dva respirátory a doma ušité roušky. Najdou se i „nerváci“, ale ti jsou v menšině.“

► **Je to pár hodin, co se zrodilo nařízení poskytovat seniorům prostor mezi desátou a dvanáctou hodinou**

k zajištění nezbytných potřeb. Neovlivnilo to nálady těch ostatních?

HN: „A vidíte, už to neplatí, senioři chodí mezi sedmou a devátou. Nařízení či restrikce se mění pomalu každou hodinu...“

► **Nemáte přece jen obavu třeba z obapolného přenosu téhle stále neléčitelné choroby (experimentální lék REMDESIVIR měl být 18. března k dispozici jen pacientům v kritickém stavu – pozn. aut.)? Vždyť i lékárníci jsou koneckonců jen lidé.**

HN: „I na to samozřejmě myslím. Z nákazy bych se snad dostala, ale mám malou vnučku... A šlo by také o to, jak zajistit provoz lékárny...“

► **Jak zákazníkům vysvětlujete, že vy nic, to stát? Dotazy vašich klientů jsou jistě všetečné...**

HN: „Vlastně tohle vůbec s klienty neřeším. Informací v médiích je spousta, stačí konstatování, že nemáme, nemůžeme objednat, nemáme informace o tom, kdy to bude... Diskuze je zbytečná a každý si musí na jistě vážný konflikt s touto epidemií udělat názor sám.“

„Nařízení či restrikce se mění pomalu každou hodinu.“

► **Nemáte pocit, že přes smršť informací vlády, stále nějaké její smysluplné aktivity chybí? Napadá mě třeba, proč nejsou uzavřeny všechny školky, když se tvrdí, že právě děti mohou být přenašeči této nemoci, nebo proč se někdo nezamyslí nad jistým rizikem střídání péče o děti...**

HN: „Možná jsem naivní, ale snažím se za vším vidět obyčejného člověka a věřím, že všechna rozhodnutí jsou vedena s nejlepším vědomím a svědomím, že každý dělá v dané chvíli maximum ve prospěch věci. Samozřejmě, že se spoustu věcí mohlo udělat jinak a líp... ale jsme lidi a nevíme všechno. Nechci nikoho kritizovat, nechtěla bych být na místě vládních představitelů a mít jejich zodpovědnost.“

► **Jak dalece je nezbytný kontakt vaší lékárny s naším praktickým lékařem, panem MUDr. Michalem Havlíčkem?**

HN: „S panem doktorem Havlíčkem i s dětskou lékařkou MUDr. Jarmilou Hoftovou úzce spolupracujeme. Je to nezbytné pro

zajištění komplexní zdravotní péče našich pacientů.“

► **Když jsme telefonicky domlouvali realizaci našeho rozhovoru, shodou okolností jsem potřeboval panadol a ten nejobyčejnější teploměr. Vaše odpověď byla docela překvapivá: nemáme. Je tedy lepší zeptat se vás, co všechno už nemáte, nebo na to, co stále ještě nemáte?**

HN: „Nyní nejsou k dispozici přípravky s obsahem paracetamolu, vitamínu C s prodlouženým účinkem, teploměry a ochranné pomůcky – rukavice. Vyprodávají se doplňky stravy na posílení imunity a multivitaminy. Snažíme se objednávat alternativy, ale už i ty ve skladech docházejí.“

„Věřím, že všechna rozhodnutí jsou vedena s nejlepším vědomím a svědomím.“

► **Mimochodem, zvolil jsem na webu heslo „Vtipy o koronaviru“. Má vůbec náladu někdo v téhle obudné nejistotě vtipkovat, napadlo mě. Češi ano – a patrně to není nic překvapujícího. Jeden fórek za všechny: „Dnes na poštu přišli dva v roušce. Okamžitě nastala panika, ale naštěstí to bylo jen přepadení, a tak jsme se všichni uklidnili...“ K vám do lékárny s vtipem nikdo nepřišel?**

HN: „Ještě minulý týden bylo velkým hitem: „Tak já bych si vzal 30 respirátorů a 50 roušek... a přidejte mi 2 litry dezinfekce...““

„S panem doktorem Havlíčkem i s dětskou lékařkou MUDr. Jarmilou Hoftovou úzce spolupracujeme.““

► **Ať je to, jak chce, octli jsme se v situaci dosud nepoznané. Čelíme epidemii, jejíž rozměr je stále netušený. Máte, paní magistro, z lékařských kuloárů informaci, která by nás aspoň trochu potěšila?**

HN: „Z kuloárů tedy nic nemám, ale líbí se mi tohle čínské přísloví: „Do temného lesa můžete jít jen do poloviny, pak už z něj vyčázíte...“ Je otázkou, v jaké polovině jsme.“

Paní magistro, děkuji vám za rozhovor. ■